

Jaarverslag 2023 van de Historische Vereniging Oegstgeest

Inleiding

Hierbij presenteert het Bestuur het overzicht van Verenigingsjaar 2023, een jaar dat grotendeels in het teken stond van het historische plaatjesalbum dat we samen met 2 lokale supermarkten op de markt hebben gebracht en vijf nieuwe informatiezuiltjes waar we samen met de Gemeente Oegstgeest aan hebben gewerkt.

Bestuur en commissies

Aan het eind van de verslagperiode waren de volgende personen in functie:

Bestuur: R.J.M. (Rob) Sturm (voorzitter), P. (Peter) Boer, D. (Dimitri) Duchenne (penningmeester), J.J.(Jacques) Thorn (lid) en D. (Dineke) Peddemors-Houdé (lid) en W. (Wouter) Stoutjesdijk (PR en website beheer).

Redactie tijdschrift Over Oegstgeest: P. (Paul) Hoftijzer, en T. (Tim) Hoppen.

Commissie Historie: J.J. (Jacques) Thorn (voorzitter), F.P. (Freek) van Beetz, S.C. (Sylvia) Braat, C.C. (Carla) de Glopper-Zuijderland, J. (José) Niekus, M.R.W. (Marijke) Wesseling-Teppema en de redactie van Over Oegstgeest.

Commissie Mondelinge Geschiedenis: I.M. (Inge) Harkema-Dun (voorzitter), G.D.M. (George) Lubbe, D. (Dineke) Peddemors-Houdé, J.J. (Jacques) Thorn, M.R.W. (Marijke) Wesseling-Teppema, J. (Josine) de Groot, M. (Mignon) van Vorselen, M. (Marjolein) Boersma

Commissie Ruimte: R.J.M. (Rob) Sturm (voorzitter), J. (John) Coulier, R. (Rob) van de Loo en H.A. (Rianne) Meester-Broertjes en Harry Vissers

Commissie Archief en Objectencollectie: H.G. (Herman) Oost, S.C. (Sylvia) Braat en D. (Dineke) Peddemors-Houdé

Werkgroep Genealogie: C.O. (Nienke) Krudde (voorzitter), A.T. (Aart Teun) Velthuyzen, Y.M. (Yvonne) Prins en H. (Hans) van den Broek.

Commissie Erfgoed: A. (Arjan) de Kok (voorzitter), M.J. (Marijke) van der Wal, J. (Jan) Gogelij, C. (Cees) de Mos, J.J. (Jacques) Thorn.

Werkgroep Archeologie: H.H. (Henk) Hegeman, P.P.H. (Philip) Pieterse zijn onze contactpersonen van de Archeo Hotspot.

Ledenadministratie: H. (Harm) Messchendorp.

ICT-commissie en webmasters: W. (Wouter) Stoutjesdijk en P. (Peter) Boer. Vanaf eind december is dhr. G. (Ger Koper) actief als mede-webmaster.

Kascommissie: F. (Frank) Dankers (aftredend in 2024) en A. (Anton) den Held, tussentijds aangetreden omdat Tim van Tongeren wethouder is geworden. (aftredend 2024)

Bestuur

Aftredend in 2023 waren Dineke Peddemors en Peter Boer; zij zijn beiden voor een tweede termijn van 3 jaar herkozen tijdens de ALV.

Aftredend in 2024: Dimitri Duchenne, Jacques Thorn en Wouter Stoutjesdijk

Aftredend in 2025: Rob Sturm

Ledental

De ledenadministratie wordt nauwgezet bijgehouden door Harm Messchendorp, die onderstaande gegevens verstrekke.

De gemeente Oegstgeest subsidieert elk jaar voor ca 6 nieuwe Nederlanders een jaar lidmaatschap van onze Vereniging. Deze nieuwe leden worden na een jaar door ons benaderd of ze lid willen blijven. De meesten zeggen hun lidmaatschap (helaas) op.

Overlijden en Verhuizing naar elders zijn vaak genoemde redenen voor opzegging.

Mutaties 2023	
Start op 1 jan 2023	657
Waarvan niet-betalende leden over 2022	-24 (in een reservebestand geplaatst)
Betalende leden	633
Nieuw aangemelde leden	+57
Opzeggingen	-33
Stand op 31 dec 2023	657
Waarvan niet-betalende leden over 2023	-19 (in een reservebestand geplaatst)
Totaal per 1 jan 2024	638

De inning van de contributies verliep dit jaar niet zoals we gewend waren. Ook na meerdere herinneringen bleven er nog 32 openstaande contributies aan het eind van het jaar. De secretaris stuurt hen dan een allerlaatste reminder met als gevolg dat nog een 13-tal leden betaalde.

Van de anderen (19) nemen we aan dat ze van de Vereniging afscheid willen nemen. Zij worden een jaar in de reservebak geplaatst, dus krijgen ze geen post en tijdschrift meer.

Bij de vorige ledentelling waren deze leden nog wel in de totaalstelling opgenomen, vandaar de correctie (-24) bij de ledentelling per 1 januari 2023.

Schenken, legaten, subsidies

Veel leden betalen een groter bedrag dan de verplichte contributie van € 20,00. Het totaal van de extra ontvangen bedragen is genoemd in het financieel jaarverslag. De vereniging heeft dit jaar geen legaten of subsidies ontvangen. De Culturele ANBI status (Algemeen Nut Beogende Instelling) is gecontinueerd. Een ANBI hoeft over een schenking geen schenkbelasting af te dragen. Voor een Culturele ANBI gelden bovendien extra fiscale faciliteiten voor de schenker.

Direct of indirect subsidiëren bedrijven onze vereniging: zij krijgen hiervoor een plaats op de website aangeboden. Zo kregen aannemersbedrijf den Dubbelden (plaatsing informatiezuiltjes tegen gereduceerd tarief) en Hotel Oud Poelgeest (gratis ter beschikking stellen van vergaderruimte) de mogelijkheid om een bedrijfsboodschap op de website te plaatsen. De Rijnlandse boekhandel heeft i 2023 een nieuwe eigenaar: zij vragen om publiciteit voor historische lezingen en zijn bereid om een jaarlijks sponsorbedrag te geven

Media:

Tijdschrift Over Oegstgeest.

Het Tijdschrift is dit jaar tweemaal verschenen onder leiding van de nieuwe redactie bestaande uit Tim Hoppen en Paul Hoftijzer, in mei en in november. De vormgeving gebeurt door Tra[design], Nenke van Wermeskerken.

De bezorging via Provalu verliep dit jaar niet zoals vorig jaren: soms duurde het een paar weken voor het blad bij een aantal leden was bezorgd. Omdat ook de korting op de verzendtarieven niet meer werd toegepast zal het contract met Provalu in 2024 moeten worden herzien.

Nieuwsbrieven

Behalve het tijdschrift communiceren we ook via een nieuwsbrief met onze leden. We streven ernaar om deze nieuwsbrieven zoveel mogelijk digitaal te versturen om verzendkosten te besparen. Eind 2023 waren er nog 22 leden die de Nieuwsbrief op papier ontvingen. Omdat blijkt dat steeds meer leden de nieuwsbrief op hun Smartphone lezen werd in 2023 de Nieuwsbrief via het gratis programma LaPosta verzonden.

Website

De, in 2022, vernieuwde website werkt als een zonnetje. Het bestuurslid Wouter Stoutjesdijk beheert deze (inmiddels samen met Ger Koper) en zorgt ervoor dat evenementen, nieuws en natuurlijk het blad worden gepubliceerd. Hij heeft dit jaar gewerkt aan de vindbaarheid in Google. Deze is sterk verbeterd t.o.v. vorig jaar en zo kunnen mensen gemakkelijker relevante historische documenten vinden op de site. Op de achtergrond draait nog een stuk van onze oude website die in het aankomend jaar zou kunnen worden uitgefaseerd om enige kosten te besparen.

Overige media

De vereniging beheert ook een Facebook-pagina:

<https://www.facebook.com/HistorischeVerenigingOegstgeest>

De samenwerking met de Oegstgeester Courant verloopt altijd erg soepel, vooral door de korte lijntjes die we hebben met de redactrice van het huis-aan-huis blad. Zo publiceren zij altijd de inhoudsopgave van ons tijdschrift en doen regelmatig verslag van onze activiteiten.

Commissies:

Commissie Historie

De Commissie Historie bestaat uit de redactie van Over Oegstgeest, leden van de Werkgroep Mondelinge Geschiedenis en enkele auteurs die regelmatig artikelen leveren voor ons magazine.

De commissie heeft 2x vergaderd, o.a. over de samenstelling van de uitgaven van ons blad in mei en november. De meest ingrijpende zaak was dat in de tweekoppige redactie Herman Oost besloot om na vijf jaren te stoppen. We hebben met Paul Hoftijzer een goede en enthousiaste vervanger gevonden die samen met Tim Hoppen de hoge kwaliteit van ons magazine gaat vasthouden. We bekeken eventuele mogelijkheden tot modernisering van het blad, zoals de lay-out, het gebruik van QR-codes en het aantrekken van sponsors. De overgang van het Oegstgeester archief naar het Leidse

ELO heeft gevolgen voor ons. Daarnaast: het Oegstgeester foto-archief bleef wel in ons dorp. We zijn nu bezig om de rechten met de gemeente omtrent het gebruik hiervan vast te leggen, wij hebben immers een groot deel van dit archief aangedragen. Vanwege de goede persoonlijke banden verliep dit altijd soepel. Nu in korte tijd al de betrokken personen bij de gemeente zijn vervangen, bleek bij de samenstelling van het Jumbo-verzamelalbum dat er niets op schrift is gesteld en daar werken we nu aan. Het stoppen van de 'Fotovragen van René' en samenwerking met de 'Stichting Rijnlandse Geschiedenis' heeft onze extra aandacht. Hier loopt een onderzoek naar de Patriotten in de regio en onze commissie bestudeert nu de Oegstgeester Patriotten.

Werkgroep Mondelinge Geschiedenis

Deze werkgroep wil zoveel mogelijk verhalen (mondelinge geschiedenis) vastleggen van mensen die Oegstgeest van vroeger in hun hoofd hebben zitten. Voor dat doel worden interviews gehouden, die worden opgenomen en uitgewerkt. De geluidsopnamen en alle belangrijke schriftelijke stukken worden bewaard in het archief van de Vereniging. Van een deel van de interviews wordt ook een artikel gemaakt voor het tijdschrift OO in de reeks "Oegstgeestenaren aan het woord". In OO van mei 2023 verscheen een interview met Plonie Karthaus-Peeters.

In 2012 kwam deze werkgroep tot stand en verscheen het eerste artikel in de reeks 'Oegstgeestenaren aan het woord'. Tussen 2012 en eind 2023 zijn 27 interviews gehouden en 22 artikelen verschenen. Na tien jaar vonden we het tijd voor reflectie op onze werkwijze. Daarover vond een uitgebreide brainstorm plaats, die in 2024 wordt voortgezet. Met nieuwe inzichten kunnen we dan een vervolg geven aan het vastleggen van de mondelinge geschiedenis over Oegstgeest.

Ruimte

Commissie Ruimte

De Omgevingsvisie Oegstgeest is in 2023 aangenomen; we krijgen veel erkenning voor onze vaststelling dat "het dorp uitontwikkeld is". Een van de aanknopingspunten is dat in deze omgevingsvisie een harde ondergrens voor het oppervlak aan groen is vastgesteld. Dit is de positieve tegenhanger van "rood". Dat gaat om het bebouwd oppervlak. Afsproken is dat in concrete bouwplannen de hoeveelheid (bestaand) rood niet mag toenemen.

In 2023 ging de aandacht verder uit naar plannen op de locaties LaFrance, Kamsteeg en Almondehoeve. De bestemming voor Nw.Rhijngest-zuid is inmiddels definitief.

Een suggestie van het college voor bebouwing op de "Warmonderhekpunt" is door de gemeenteraad afgewezen.

Rond de beoogde nieuwbouw van de GDT-school zat een sportzaal eerst niet in het budget i.v.m. de kosten, later is er toch weer een sportzaal aan het ontwerp toegevoegd. De commissie Erfgoed neemt dit onderwerp intern over.

Rond het eventueel ondergronds brengen van de hoogspanningsleiding is het stil.

Wethouder Dick de Groot is medio 2023 opgevolgd door Kees Oudendijk.

Ons Beroep uit 2022 bij de Raad van State tegen de bouwhoogte op Endegeest is augustus 2023 inhoudelijk behandeld. De uitspraak was november. Op dit moment buigt gemeente zich over een herstelbesluit, waarin men het (nu) BP de Geesten moet aanpassen n.a.v. de instructies van de Raad van State. Gaat onder meer om het inperken van de functie "maatschappelijk" voor zover die is gerelateerd aan de markt voor life sciences en het maximaliseren van de nieuwbouw van het Dienstengebouw op 10,5 goot- en 13,5 m. nokhoogte.

Commissie Erfgoed

De vijf leden van deze commissie zijn in 2023 enthousiast verder gegaan. Er is onder andere geadviseerd rondom het aanwijzen van gemeentelijke monumenten en de Kwaakbrug. Op 18 september organiseerde de commissie een informatieavond met als thema "Oegstgeest in het Groen". In het Dorpscentrum hielden Hein Krantz en Michelle de Roo, Henne van Bommel, Essi Laine, Rianne Meester-Broertjes, Peter van Helsdingen inleidingen of participeerden in een paneldiscussie. Er waren ongeveer 60 belangstellenden. Naar aanleiding van het voorbeeld van het Singelpark in Leiden beziet de commissie nu of een vergelijkbare aanpak in Oegstgeest kans van slagen heeft.

Er was veel belangstelling voor een burgerinitiatief om een aansprekende groene wandelroute te realiseren in de stijl (en publiciteit + populariteit) van het Leidse Singelpark.

Archief en collectie

Werkgroep archief/collectie

In het afgelopen jaar is de collectie weer verrijkt met een aantal foto's, documenten en publicaties, voornamelijk betreffende het Groene Kerkje, de begraafplaats daarvan en koster L. van Nieuwkoop. Over het beheer van het archief en de collectie zijn geen bijzonderheden te melden.

De vitrine van de vereniging in de bibliotheek is opnieuw ingericht door Sylvia Braat en Dineke Peddemors.

Erfgoededucatie

Op 12 april 2023 hebben de Historische Vereniging Oegstgeest en het Comité Herdenken en Vieren 9 Stolpersteine gelegd voor Joodse inwoners in Oegstgeest. Eén steen is gelegd voor Elisa Alida Lioni-Goldschmidt bij het huidige gemeentehuis. 5 stenen zijn gelegd bij het voormalige entreegebouw van Endegeest. Deze Stolpersteine zijn ter nagedachtenis van Amalia Sophia Cahen, Levie Emanuel Fruitman, Maurits v Gelderen, Froukje van Zand en Betje Rozeveld. 2 stenen zijn op de Warmonderweg gelegd voor Baruch en Rosalie Pinto en 1 steen op de Frederik Hendriklaan voor Aleida Goudsmit-Cohen.

Lespakket

2 leden van het Bestuur hebben m.m.v. Jan Halin, Osger, een lespakket gemaakt voor de verhalen achter de Stolpersteine. Dit pakket is voor de groepen 8 van het PO en de eerste klassen van het VO.

Meer informatie over het pakket is te vinden op de site van de Historische Vereniging Oegstgeest onder het kopje 'producten' en vervolgens 'jeugd/onderwijs' aanklikken.

In het kader van het Open Monumentenweekend werden, in samenwerking met Osger, de leerlingen van de bovenbouw van het basisonderwijs en de brugklassen van het VO, uitgenodigd om een monument te bezoeken. De leerlingen kregen uitleg in kasteel Oud-Poelgeest van Jeroen Schuit van de Stichting Erfgoed Oud-Poelgeest, Jan Halin van Osger en een speurtocht door het park onder leiding van Dineke Peddemors en Jacques Thorn.

Genealogie

In 2023 zijn diverse vragen gesteld via de website. Soms werd concrete informatie gevraagd over bepaalde families die in het verleden in Oegstgeest hebben gewoond, zoals enkele Corswagers die Schepen van Oegstgeest, weesmeester en Ambachtsbewaarder zijn geweest, eigenaren waren van stukken grond en grote boerderijen in Oegstgeest. In die gevallen kon met behulp van onze Database Genealogie Bevolking Oegstgeest veelal concrete informatie worden gegeven met links naar artikelen in onze "*Over Oegstgeest*". Soms werd hulp gevraagd bij het zoeken naar informatie over personen waarvan de gegevens onder de regels van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) vallen en is verwezen naar andere bronnen, zoals het Nationaal Archief.

Ook via de website Geneanet zijn vragen gesteld of correcties en aanvullingen op onze database gegeven. In alle gevallen zijn de gestelde vragen snel en tot tevredenheid van de vragenstellers beantwoord.

De Database Genealogie Bevolking Oegstgeest is in 2023 aangevuld met gezinsreconstructies van personen die tussen 1711 en 1730 in Oegstgeest zijn overleden en begraven. Eind 2023 bevatte de database gegevens van circa 65.000 personen.

Archeologie

De vereniging besteedt steeds meer aandacht aan de archeologie van de streek. In Oegstgeest is sinds een paar jaar een Archeo-hotspot actief. Hoewel dit een zelfstandig functionerende organisatie is hebben we als bestuur een vertegenwoordiger uitgenodigd om een toelichting te geven op hun plannen.

Twee bestuursleden zijn ook nauw betrokken bij de Archeo Hotspot en ook in het tijdschrift *Over Oegstgeest* is regelmatig aandacht voor dit onderwerp.

Activiteiten 2023

ALV

De ALV op 28 maart 2023 in het Dorpscentrum werd door circa 80 leden bezocht. Na de pauze hield Peter van der Geer een boeiende lezing over de (huizen en bewoners) van de Rijnsburgerweg.'

Overleg met de gemeente Oegstgeest:

De relatie met de Gemeente Oegstgeest is prima. Ze maken regelmatig gebruik van de expertise die in onze vereniging aanwezig is.

We hebben kennis gemaakt met de nieuwe Erfgoedmedewerker Quint Bosch.

In 2022 heeft de Vereniging de Regenboogkerk en de voormalige school aan de Geversstraat (nu sportschool) als gemeentelijk monument voorgesteld.

Tenslotte zijn er veel contacten vanuit de Commissie Ruimte met beleidsmakers van de Gemeente, zeker ook in 2023 vanwege de plannen rondom Endegeest, de Almondehoeve en de nieuwe Erfgoedwet.

Bijeenkomst Nieuwe inwoners Oegstgeest

Tijdens deze bijeenkomsten delen we exemplaren van ons tijdschrift uit met daarin een nieuw-ontworpen flyer waarmee men zich als lid kan opgeven. Ze maken deel uit van een “goodiebag” die de Gemeente samenstelt. In 2023 zijn we tweemaal aanwezig geweest met een kraampje.

Een vergelijkbare actie hebben we bij naturalisatiebijeenkomsten: daar geeft de Gemeente aan nieuwe Nederlanders een gratis abonnement voor 2 nummers van ons tijdschrift.

Lezingen en andere activiteiten

Lezingen

We organiseren als start van het Open Monumentenweekend een lezing in het Gemeentehuis: dit keer was het thema “Levende Monumenten” – door Ruurd Kok vertaald met Monumentale bomen en hun bijzondere inscripties in ons dorp. Op deze avond werd ook het gidsje van Open Monumentendag gepresenteerd door de Stichting Osger Support.

De Commissie erfgoed organiseerde een avond over het groen in Oegstgeest met lezingen over burgerinitiatieven, het Leidse Singelpark en historisch-geografische structuur van ons dorp (de strandwallen en buitenplaatsen). Deze avond trok ca 80 bezoekers.

Samen met Dorpsmarketing organiseerden we een lezing over “de Blauwe Tram” waar één van onze leden zijn modelbaan met de tram kon laten zien .

Open Monumenten weekeinde

Het programma van het OM-weekeinde kon weer als vanouds plaatsvinden in samenwerking met Osger support.

We hadden een kraampje in de tuin van Huize Schoutenburg aan de Wijttenbachweg. We waren te gast bij de familie Lever en gaven de daar optredende leerlingen van de muziekschool een theaterbon als dank.

Afsluitend organiseerden we een barbecue in de tuin van Cultuurcentrum de Paulus. Op het laatste moment moest die op last van de politie worden verplaatst. We kregen gastvrijheid in de tuin van het Visser 't Hooft Lyceum aan de Kagerstraat – op loopafstand van de Paulus. Het werd een memorabele avond met ongeveer 60 leden.

Excursie naar Thysianum

Omdat Paul Hoftijzer, onze nieuwe redacteur van Over Oegstgeest, ook conservator is van deze monumentale bibliotheek werd in oktober door hem een enthousiaste rondleiding gegeven voor een 20-tal actieve leden van onze vereniging. Voor velen een bijzondere manier om op deze manier een inkijkje te krijgen in het ontstaan en het behoud van deze bibliotheek.

Excursie naar Münster

Een excursie naar Münster als historische plek waar onder ander Jantje van Leijden is geëxecuteerd werd in december met een 20-tal deelnemers een groot succes. De deelnemers konden ook de kerstmarkt bezoeken.

Het Jumbo-plaatjesboek

De eerste helft van het jaar stond in het teken van een bijzondere uitgave, in samenwerking met twee plaatselijke supermarkten. We hebben teksten en illustraties verzorgd – de technische uitwerking werd door de supermarkt ter hand genomen. Klanten konden 150 plakplaatjes verzamelen en in het album plakken.

Tot twee keer toe werd een ruilmarkt georganiseerd in het winkelcentrum de Lange Voort. Daarna kreeg de Vereniging de restanten van deze actie om uit te delen aan mensen die hun verzameling nog niet compleet hadden.

Voor alle inspanningen kreeg de Vereniging een mooie vergoeding van € 1500 voor de clubkas.

Hoewel veel mensen een bijdrage leverden aan het boekwerk wordt ons bestuurslid Jacques Thorn in het bijzonder bedankt voor zijn inzet van tijd en expertise.

Nieuwe informatiezuiltjes

De tweede helft van het jaar werkten we aan de totstandkoming van 5 nieuwe informatiezuiltjes. De Gemeente Oegstgeest gaf te kennen dat de 11 bestaande zuiltjes erg gewaardeerd worden en maakte budget vrij voor een 5-tal nieuwe. Het bestuur heeft Carla de Gloppe en Herman Oost bereid gevonden om de teksten te schrijven en illustraties uit te zoeken. Jacques Thorn heeft hen hierbij vanuit het Bestuur begeleid.

De productie is in handen van Dimitri Duchenne en Rob Sturm. Plaatsing is voorzien in maart 2024.

Het nieuwe verenigingsjaar

We hopen in het jaar 2024 de nieuwe zuiltjes te onthullen:

Bij Schans de Voskuyl (bij de Willibrord-rotonde aan de Geversstraat)
Het Rijke Roomse Leven op de plek van de R.K. Willibrord-kerk aan de Rhijngeesterstraatweg.
In de Dorpsstraat bij de Zoutkeetstraat en het Oegstgeester Kanaal
Vlakbij het pontje naar Valkenburg over de Oegstgeester dakpanfabrieken langs de Oude Rijn.
Langs de A44 bij de Postbrug als herinnering aan het oorlogsgeweld in de Tweede Wereldoorlog.

De Vereniging doet ook mee met het project 450 Leidens Ontzet. Dit is een initiatief van de 3 Oktober Vereniging en de gemeente Leiden. Alle randgemeenten van Leiden zijn gevraagd mee te doen. Op uitnodiging van de gemeente Oegstgeest heeft de Vereniging voorstellen gedaan voor invulling. Het project is gestart met het samenstellen van een fietstocht rondom Leiden. De Vereniging heeft hiervoor een aantal relevante punten ingediend. Daarnaast hebben we een voorstel gedaan voor het trekken van aandacht in een breed publiek: een virtuele ervaring rondom Schans de Voskuyl. Het project is nog in een vroeg stadium en niets is zeker op dit moment, maar het zou een mooie kans kunnen zijn om deze herdenking breed gevierd te maken en tevens iets toe te voegen aan de cultureel-historische kaart van Oegstgeest.